

בשער

11/18/2018

בעמדי על שער הספר, אבוא באמרי שפר, בשבח והודיה, לאל גורא עלילה, והרי אני ככלי מלא בושא וכלימה, קדם בוראי צורי וקוני, אשר ברוך חסדיו ויכני, לערוך דברים, בעניני מס' אהלות החמורים, ובשיטות הראשונים, וכבר מילתי אמורה, בהקדמה ראשונה, אשר היטב ידעתי, כי לא בזכותי, ואהני לן זכות אשתי הצדקנית והחסודה, מרת רחל זכרונה לברכה, לחיי העולם הבא, ואמת אני כי לא הייתי בא שנית בדברים, ואסתגר בקמייתא במה שכבר הדברים אמורים, ברם הציקתני רוחי, ולא אוכל עצור במילים, והדברים לכל ידועים, ואל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים, כי מאז ועד עתה הוסר הנור והורמה ונפלה עטרת ראשנו, אבא מארי גאון ישראל זללה"ה, וכבוד גדול עשו לו כמותו, וכל בית ישראל, קשרו עליו כבי ומספד כראוי וכנכון, [ומפני שבגאונותו לא הוספד כ"כ כהלכה, וגם כי צוה עלינו, אבל אחשבה כי עיקר הקפידא היה על ימי החימום, וחשש מאד שיפריזו, ואשר גם בחייו היה לו עגמת נפש מרובה [שכמעט לא יאומן], ובעיקר מהתואר פוסק הדור, ולזה עתה הרשיתי לי לבוא בקצת מילין, ד' יכני שיהיה רק לתועלת ולהתעוררות כרצונו זללה"ה]. אדוני אבי ז"ל, נכנס ללמודו [דייקא] בראשו ורובו ובכל חושיו, מאז התחלת למוד הגמ' בתלמוד תורה [בחדר], ומעת התחלת למודו ממש, כבר היה איתן דעתו, ובכבוד הראש המלא לפי גילו, היה שקוע בכל נימי לבבו וכוחות נפשו, לסוגית הגמ', ומתחילת דעתו היה כל לימודו נחרת כתורת חיים ונתיבות חיים לדעת המעשה אשר יעשה, ומאז עד ימי תפארת גדלותו ועד בכלל, כל ימי חייו, כולם שוין לטובה, לא היה לו בכל הימים אשר חי, שום זמן אפי' קצר ביותר, איזה אבק של ירידה מעין כאילו טיפת משבר, לא מיניה ולא מקצתיה אפי' במשהו, כל הזמן [גם בתקופות קשות שונות ולא אוכל לפרש], היה פורה מחדש ומברר ומלבן במקצועות התורה, ותמיד חותר אל האמת לדעת קושט הדברים, ולא רק תורה דיליה [כמו שהתבטא לפני, שבשעה שעוסק בבירור ענין, מוכן ללכת פרסאות לכל מי שהוא, אולי יוסיף לו לבירור ולבון הדברים], תחילתו דברי תורה וסופו דברי תורה. ביושר שכלו והגיונו הבריא, היה אחד מגאוני הדורות ממש, וידועים דברי מהרש"ל שכל הגאונים לא נשתבחו זה בזה אלא בסברא ישרה, כח הקיפו היה מבהיל, יד לעומקה של הלכה בהש"ס והפוסקים ואבירייהו, הן בעומק הפשט וחשבון הסוגיא, והן בעומק הסברא ברקות, והן בהיקף שיטות הראשונים והאחרונים וגדולי המחברים, היה חודר למציאות הגדול לכל צדדיו, בהסתכלות כנה ובהירה, בצלילות הדעת מזוקקה ביותר, אחשוב שהוא היה הראשון שהחל בפתרון השאלות שהתחדשו בזמניו [שבדרך כלל היה נהוג גם אצל גדולים, לצאת י"ח ע"י הברקה [אצו שמעהל] מאיזה גמ' שמשתה משהו למציאות שנתחדשה, ולפעמים קצת יותר מזה], ע"י בירור וליבון לעומק ולרוחב בכל הפרטים, הן בפרטי המציאות היטב היטב, וגם בהסתכלות חודרת ומעמיקה לקבוע סוגיות הגמ' המשתייכות להגדון, וכמו בכל בירור הלכה, בבירור הדק היטב כל פרט בעומק הסוגיא ובפרטי המציאות גם יחד. היה כמעין המתגבר תוך חדות יצירה מופלאה, לחדש ולהעיר ולהאיר, ומחשיב מאד גם מה שנראה כהערות קטנות בבחינת משכח זוטרי משכח רבכני, מעודו, במרם כהן כראש ישיבה, כבר היה מרביץ תורה תוך שמחה יתירה, לפני בחורים מקשיבים [וכבר באיזה תקופה בימי בחרותו], שכלו הישר ותכונת נפשו להתחקות על שרשי הדברים שהיו נטועים בו מעודו כחלק מעצמו ממש, ביחד עם שקידתו והתמדתו העצומה, ותשוקת החכמה שבערה בו, מכל זה נבנה והושתת דרך למודו מעצמו בלא שום רב [מודעת זאת וא"צ לפנים, כי המושג מעצמו, בלמוד התורה"ק, אין זה כפשוטו חלילה, כדאי שצריך ללמוד ולקבל מרבותינו הראשונים והאחרונים ודי למבין], כמה דברים שהיה מתקשה, והיה מעיד ומחדש, לפי שכלו, לא הובנו ולא נתקבלו על התלמידי חכמים באותו זמן, והוא היה עומד על דעתו, ואח"כ הגיעו ספרי שערי יושר וחזון"א ושמה לראות שנחכוין לדבריהם, לא הרגיש שכאילו קובע דרך בלימוד [ורק בסוף ימיו שהיו מדברים עמו ודשים בזה כו'], וגם לא היה דעתו נוחה לקבוע דרך ושיטה מהוקצעת, כי אך שהוא רחוקים אנחנו מאד מלהבין בעומק דברי חז"ל, היה מעורר בי התפעלות עצומה, שיחד עם יושר שכלו, היה שונה משנתם של אחרים, ומשתדל תמיד לא לבטלם, אלא להסביר שיטתם, וגם כשלא נראה לו, יש להחשיב דעת אחרים [גם קטנים ממנו]. יראתו היתה קודמת לחכמתו, וגם זה מאז קטנותו ממש ממש, עד כל ימי חייו, יראת שמים ויראת חטא, וזה היה גם סיבה גדולה ללמוד ועיון ההלכה כבר גם מאז ילדותו ושחרותו, וכאמור גם מאז בגבורת העיון והסברא ופלפול הגמרא, וגם נעם מדותיו והליכותיו היו בו מיום עמדו על דעתו, ולא אאריך במה שכבר הוספד מסתמא כהלכה, ויהיו הדברים להתעוררות ללמוד התורה ויראת שמים ויראת חטא, ויה"ר שיתכפר לי כל מה שלא קיימתי לכבודו בחייו ובמותו, והקב"ה יכני לשוב לפניו באהבה.

בלב נשבר ונדכה

המחבר